

Baltijas Semkopis.

Apsītejamā:

„Baltijas Semkopis” Administrācija, Nr. Rīgas
Kasla - eelā N° 14, Pušišču Gederta un beedra
grahmatu-bodē. Ves tam Rīgā: Schillinga, Kapteina
un Lušawa grahm.-bodis un pee kopm. Lerchendorffa 1.,
pils. Kasla-eelā N° 13. Zitās pilsehtās: wijas gr.-bodis.
Uj lauleem: pee pag.-wald. mahžitajem, skolotajem, 2c.

6. gads.

Rīgā, 8. oktobrī.

Makša ar peesuhstischann par pusti:

Nr Peelifumu: par gadu 4 rub., bej peelif. 2 rub. 60 k.
Nr Peelifuma: par 1/2 gadu 2 r. 20 k., bej peelif. 1 r. 40 k.
Makša ekspedizija un grahmatu bodēs sanemot:
Nr Peelifumu: par gadu 3 rub. 50 k., bej peelif. 2 rub.
Nr Peelifumu: par 1/2 gadu 1 r. 80 k., bej peelif. 1 r. 10 k.
Peelifums ween par gadu 1 r. 50 k., par 1/2 gadu 80 kop

N° 41.

Dihd ar Baltijas Semkopi ik nedetas isnahk Peelifums ar stahsteem un derigu laika-kawelki;

1880.

makša 1 rub. 50 kop. par gadu, 80 kop. par pusgadu.

Saimneezibas nodafa.

Par zirminu puhščanas sehrgu perupuwi.

No R. Grānhofa.

Par perupuwi mehš fauzam peelihpami slimibu pee bitehm, kur, tā jau tas wahrds jafa, peri jeb zirmini puhsti. Šho slimibu pašihst pee šahdahn parahdiščanahm: Pirmā eesahlumā neapwahfotās faninās redš zirminus melni-bruhnus pulifuschus. Tahlakā patahpeenā apwahfotas faninas atrod ar eegrimuscheem wahleem un lod šchihš ufdur, tad eekichā redsams melni-bruhns šchidrumš, waj jarufuschu zirmini ar galwu pret widus jeenu. Wijs foks jau no eesahlumā eet ar darbu atpakaļ, bišču saime arweenu masinahš, jo no tahm wehl neaslimuschahm faninahm isleen titai retas jaunās bites. Tā tad perinaschana fokā pamafam isnihtst. Jauguschas bites paščas un fehneene neaslimst. Šho sehrgu bites war no weena fokā uj otu pahrneht. Zitās bites mehds tahdus isnihtuschus fokus aplaupit un tā tad war wiš bišču siropi fahlimt un bojā aif-eet. Ne ween pašča bišču dahrsš, bet ari laimini naw drošči, ja klahumā kahdam siropam zehlufehš perupuwe. Un tē titpat, tā ar mehri bites war ismirt wišā apgabala. Pee mums šchi sehrga wehl maj pašhstama un tā pee-nemams, tad senatōš laifōš ta buhs pee bitehm ari atradufehš, bet biteneeki nesinaja tadehl winu bites isnihtuschas, un lihdj ar bitehm beidschāš ari perupuwe.

Pee latras lipofčas sehrgas, tilfab pee zilweleem, tā ari pee kufstoneem, pirmāis ufdewums ir par to gabdat, ka ta ne-eeronahš un ja ta iszehlufehš, tad jaruhpejāš ka ta tahlak ne-isplatitos. — Ar šchihš sehrgas dseedeschannu šchim brihščahm wehl ir maj laimejees. — Ari pee muhšu ischalla mahju kufstoniščā, pee mihtlās bitites, tas ir tā pat; ari šchē pahreet latram drebuli par lauleem, kad winišč eedomā-jahš: ari manā dahrsā war perupuwe rastees. — Un wehl jo sliktaki ir, kad šchi kaite nesinor usnahk, jo tad ne ween pašcham, bet wisam apgabalam war zeltees leela fahde, un tapehž latram biteneekam ja-eepahstihšahš laut zil ne zil ar šcho eenaidneeku — un jasin kad ne wairat — no kuras pufes winišč nahk un tā no wina war isfarga-tees. — Šho mums rahdihs ismekleschannāš par perupumes zehščanos. Wahzija daudš kreetnu biteneeku ir šchāi kaltei ilgi meklesuschu pakal. Nē tit lehti ir isdeweess zehloni isdabuht. Šchi sehrga usnahk ispeni tā jaglis un bišču faimes isnihtzinajust atkal nošuda, ja daudš tad wehl siropōš atfahja pehdas. Ja nu šchos labi ne-isfwehpinaja, tad eelaištās faimes šchi slimiba iszehlahš no jauna. — No ahreenes slimiba nahja, bet no kureenes? Weeni teiza, ka bites laikam to ar jeedeem eenesot. Bet ziti nemekleja nemāš ligu šchini buhščanā; jahla turpat bišču-dahrsu un aplahri labi apwahktet. Šchihš ismekle-ščannāš norahdija, ka zehlonš meklejams nefahrtigā dšihwē ar bitehm pašchahm, ehdināschanā ar sliktu medu un zitu sawezejuschu un eesfah-buschu baribu, un la peelipščana to war tahlu jo tahlu isplatit.

Katris dširdejis buhs runajam no bišču isfehweleschannāš. Studendš wajaga bites tā muščas isfwehpinat, pawafari eenahkš atkal zitas. Tā nu dara Wahzija daudš weetas, kur bites wasarā stipri waitrojāš. Dos siropus, kuras negrib seemai paturet, isfwehpina ar sehru, lai bites nomirš un siropa eelščas, tā tahš stahw: ar medu, waskeem, bišču maifi un wehl atlikufschēem pereem, jamihža traufōš un wed isdot. — Piparu-raufchu un kwasas taifitaji šchahdu medu lab-prahht uspehrt, eeleeļ sawās telpās, lai stahw, kamehr teel isleatats. —

Tē nu zetahš daudšreiz sawada ruhģschana. Kad šcho faruhģušcho, pa dafai eesmirduschu medu uj naschleščanu igahjuschas bites ufdabon un pahrneiš to mahjās, tad perupuwe ir klahjās. Senāš tas israhdi-jahš brihniščtigi un daudsi to netizeja, ka faruhdšis jeb eepumis medus ween war fazelt slimibu. Jaunatōš laifōš ir aprahdits, ka katrā ruhģschanā, puhščanā mehš atrodam jewiščlas majas sehntes un šchahdas majas sehntes fazet ari dahschadas lipigas slimibas. Šchihš, kufstonu sulu jamaitadamas sehntes, peeder pee tahš paščas leelās stahdu nodatas, pee kuras peeflata muhju ehdamāš mešča sehnes un dahschadus pelejumus. Sehnes neusnem no gaisu ogļu-fahbi, tā tā ziti stahdi, bet šchihš dšihwo tā kufstoni no organifcheem weeleem, to stahdi ar lapu salumu sagatawojuschu no bejorganifcheem weeleem. — Winas tapehž atrodahš uj stahdeem un kufstoneem un pat kufstoninu afinis. Kur winas ishti gadahš, naw wehl stahdri sinams, jo winu dšimums ir dilti raibs; pee tahm atrodahš jewiščla dšimuma maina. Kas wareja bej peerahdijuma domat, ka smukais taurinšč, fokā-wabole un pat muhšu bite bijuschu papreešč kahpari un zirmini? — Tā zetahš ari sehntes no dahschadeem pelejumeem, kas nemāš naw winahm lihdstigi. Winas, jeb winu preeščgahjeji iskraida pa gaisu un brauz par uhdeni, kamehr dabon tahdu weetu jeb maifi, kur tahm patihk un tad tahš jahk tit leelifkam augtotees un wairotees, ka ir fo pahrihnetees, kad rehfinumu par teem wed zauri, zil par deenu no weenas weenigas sehntes war pehznahlamu zeltees. Šchihš sehntes, kas tā wisur slimibās, ihpahči pee kufstoneem useetas, peeder pee weenas leelatas gimenes un tapehž faufsim winas pee winu pawahrda par bakterijahm. Šchahdas bakterijas nu ir ari useetas pee perupumes, jo ar labu mikroskopu (wairoščannāš glahši) tahš war dabuht redset. — Perupumes bakterijas jawu dšimumu maina, bet ari šchē wehl nesin, no kureenes šchihš nahk, kur winu preeščgahjeji un isperinatāji miht; tapat ari par leelo kufstonu peelipdamo slimibu-bakteriju dšimteni spreešč dahschadi. Popu-mehra bakterijas isperinajahš ari pee mums — laifam katstās wasaras deenās, purwōš un zilōš puhščahdōš uhdenōš. Waj gowstōpu mehra bakteriju dšimtene atrodahš Kreewijas leelōš tukfneščōš, jeb waj tahš no Afijas, tā koleera-sehrgas bakterijas no rihta pufes pee mums at-zelojuschas, tas naw ispehtits. Perupumes bakterijas pee mums nemāš naw wehl ismekletas un tapehž mehš ishti nesinam, waj muhšu perupuwe ir ar šcho launo sehrgu Wahzija ishti weenadas un waj tapehž tahš no weenas un tahš paščas weetas zehluščahš. — Tad ari wehl naw salihdšinatas perupumes bakterijas, kas kursēm pahris weetas parahdijuschahš un tapat ari jau senāki dšlaklu Kreewija peedstchwotas, un tadehl naw sinams, waj šchihš bakterijas ir tahš paščas, kas Wahzija nahk preeščā. — No peedstchwojumeem, to mehš šchē kursēm redsejuschu, lai gan wasarā mehra, un jau droščibas pehž mums tagad japeenem tā — lai gan zaur faruhģušchu medu tahš no zitureenes war tilt eenesat — ari muhšu widu ufturahš tahdas bakterijas paščas, waj šcho mezaki jeb preeščgahjeji. No sliktā samaitata ehdeena mehš waram isfargatees, turpretim no sehrgas peelipščannāš; newaram wis isfargatees, ja laiminam perupuwe jau eeradufehš. Lai nu no slimibu zeldamahm bakterijahm, kas peepeschi no gaisa siropōš eemetahš, waretu isfargatees, tad mums jaluhlo zeešchi uj tam, ka winas nedabon is-dewigu mahjās weetu preešč perinaschannāš. — Isdewigatee weizina-tāji preešč winahm ir pamiruschu peri. Wisa wehriba latram biteneekam buhs uj tam jagreešč, ka wina siropōš nezeltōš pamiruschu peri un ja šchē eegadijuschēes, tad jaruhpejāš tā tee tuhlin teel is-nihzinati. Bet zaur ko tad nu gadahš pamiruschu peri? Tee war

gabitees, tad peh; fittahm deenahm pawasari peepeschi usnahl negais, leels leetus un apfit daud; bishu un tad nu wehl peesitahs aukstums, tad bites newaredamas wisus perus apflaht, sawellās wairaf muschuli un atstahj apalschejos waj malejos perus neapflahtus. Schee tab ismirst. Pee schijs, zaur zilweku spehku nepahrgrosamas nelaines, gan wairaf ismirst jaunatee peri; jo schee ir tee apalschejee pawasari tur bites patlaban sawu perezhanas ruhmi isplata un schee jaunee peri ahtri isfchuhst, bet ari atgadahs tā wezati peri ismirst un ja nu bites schos ismiruschos perus nespehi no stropa isneft ahra — tad zetahs perupuwe. Tas war ari gabitees, tad biteneeks pawasari gribedams wahjam stropam islihdset, to par daud; apgahdā ar peru rahmischeem, jo wahja jaine tos newarehs tā tā aplegt. Schē ismirst wisi zir-utni un bishu jaine wahja buhdama nespehi stropu no ischeem istihrit. Un wehl jo leelafa peru ismirschana war zeltees pee bishu dalischanas. Pee teem daud;reis bites tā nenoschirahs, tā biteneeks to domā un nu paleef peri weenā waj otrā stropā neapsegti un bes ustura un nu tee ismirst un sah; puht. Un ja schahda puhshana daud; mas isplatahs zaur bakteriju pahreschanu un pahreeschanu no weenas kaninas us otu, tā tā peh;ah bites newar peewaret faslimuschas kaninas istihrit, tad perupuwe ir mahjā un strops aiseet bojā. — Dseedeschana ir ismehginata daschadi, bet tā jau saziju, labakais libbsellis bija ahtra isfwehpinaschana ar flora gahst jeb sehwelli, lai bakterijas nomirtu un neklubtu zaur pahreschanu tahlah isplatitas us ziteem kofeem. — Pehdejā laifā ir salizil-slahbe preefsch schijs fehrgas tā loti derigs lihdsellis usflaweti. Salizil-slahbe bakterijas gan nonahwejet un bitehm paschahm tahdā pat stipruinā ne lo neslahdejet un tapeh; zerams, ta gan daud; mas warehs no jaimehm fur perupuwe gabijusehs ko glaht, bet jau lasot schahda dseedeschana isflawahs deesgan sawahda, fur gandrihs tatra kanina jarewideerē un kura flima, ta ja-isbersch ar salizil-slahbi, ja negrib wisus perus fweest projahm. — Bet fur nu wehl pats darbs! Tapeh; es katram biteneelam dodu to padomu: fargees no perupuwes, ne-ehdini ar schahdu tahdu ehdeenu maichjumu, strahdā prahtigi gar tawahm bitehm! ne-ehdini tahs ar samaitatu baribu, flatees us tam fa tawa dahra stropōs neatrodahs ismiruschu peri un raagees ari ta zaur peelipschana no kaimineem fehrga ne-eewehrsōs un ja nelaiime tewi totschu apmekletu, tad isnihzini scho fehrgu zif drihs til waredams!

Perupuwe eerodahs siropōs us trijadu wihst: 1) zaur fliftu, samaitatu baribu bishu kopeje pats pasneed; sawahm bitehm bakteriju perelli; 2) bites paschas pahresch fehrgu stropā no faslimuschem kaiminu kofeem un 3) bakteriju sehlla war stropā peepeschi no gaisa eeraftees.

No fehrgas zelschanahs pirmā minetā wihjē war issiargatees katris biteneeks. No fehrgas zelschanahs otrā wihjē — no peelipschanas — nahftees grubti isglahbtees, jo kaiminisch daud;reis pats to nema; nejin fa wina siropōs eeradusehs perupuwe. Weenigs zelsch waretu scheij buht tas, fa wisi aplahrtejee biteneeli ar perupuwe un schijs fehrgas breejmahm eepahstos. Sehrgas eeraschanos treschā wihjē biteneelam naw eespehjam; nowehrit, bet winam jaduh; us jawa bishu, dahra wairaf usmanigam.

Dispahriga dafa.

Wohl reis Reikens un wina wahrnizes. *)

Sawu pirmo rakstu par Reikena darbā atstahahm wahrnizehm „Balt. Seml.“ 8. num. gaismā laisdams, man ne prahtā nenahza, fa nopeetnās wahrnizes leetās mans pretineeks leetisku peerahbijumu weetā, isleetahs nepeeklahjigas rubjibas, ar lahdam; basnizlungs Bielensteins mani „Latweeschu Aw.“ 34. num. pameelo. Bielensteina lga; sawā rakstā wahrdu „melli“ leelajis bes mehra, laifam winsch domā, fa smalki mahjitam wihram ziti eerotschi neder.

Sefam pee B. l. jaunatahm wahrnizu sinahm eljam, atgahdi-nahm lastajus, fa muhs noluhst; bija, panahst; flaidribu un pateesibu nel. Reikena wahrnizu leetā, kura lih; tam bija nesfaldra un ne-isprotama. Bet laifan-tumshchums un nesfaldriba minetā leetā, deemschehl, ne kad pa wisam nesudihs, jo, tā redsams, tee wihri, kuru rolās waija bfigās sinas, tahs nelahpraht grib laist gaismā. Luhbsam til lastajus eewehrot, tā ar Reikena wahrnizehm gahjis. Reikens

*) Skatees „Balt. Seml.“ 8. un 16. num.

un Waldemars, wehl Tehrpatā studentu buhdami, nospreefsch sawā starpā, 1855. gadā, fastahdit wahrnizes, sawai tautai par labu. Reikens pee schi grubtā darba fastrahdā 13 gabus, bet deemschehl, eelam darbu pa wisam beids, aiseet Deewa preefschā un nenobeigtais darbs nahf firmā Uimana rofās. Umanis, atstah;to Reikena darbu apstatijs, apsolahs to ihfā, proti dimu gadu laifā pa wisam nobeigt. *) Tomehr ari wahjais firmgalwis drihs nomirst un darbs nahf Bielensteina lga rofās. Atlikuschōs firmgalwja papihros B. l. gan atron Uimana wehleschanos, lai wahrnizes wirsrahta Uimana wahrdam blafus leel ari Reikena wahrdu; bet B. l., kas Reikena 13 gadu puhlinus pats ne azu galā naw redsejis, **) firmgalwja wehleschanos ne-eewehro, atrafdams Reikena wahrdu neweetā un par garu, un isdsehsh minu is wahrnizes nosaufuma. Schijs sinas tagad ne-apgahschama pateesiba un noteesā pitnigi wainigo, kaut ari winsch wehl no fewis rakstite daud; olefichu garus rakstus, ar wehl jo raibakeem stahsteem par leetahm, kas ar Reikena wahrnizu darbeem mas ween fastahs un us maneem ihsteem wajzajumeem neatbild. Ra Uimana wehleschanahs par garu un peh; B. l. uiffata Reikena wahrds neweetā, man leelahs, til tufschas isrunas. B. l., Reikena wahrdu isdsehhdams gribeja, zitadi newaru domat, panahst, lai ari wehl peh;nahfameem buhtu redsams, fa wahrnizes pasrahdajuschu „mihlai Latw. tautai“ par „fwehtibu“ Wahzu wihri „kulturas neschi“ un ne Latweetis, lai ar tas buhtu til silti Wahzu flehpi eefehdees, tā nel. Reikens. Warbuht; ziti gan teiks, fa tā newar ipreeft, jo tā is daschahm sinahm, wiswairaf is Wahzu walodā farastitās grahmatinas „der Sprach- und Bildungskampf in den baltischen Provinzen Russlands, von Kaspar Deesbards“ ***) 25—29 lp. flaidri peerahdits, fa pehdejōs gadd; starp Reikenu un Latw. draugu beedribu bija zehlees afs stihd;s, ko Reikens zaur sawu aplahrt-rakstu no 1 maria 1865. g. pataifija wehl leelafu, gaischi peerahdidams, fa Latw. draugu beedriba gribot buht tilai partija un ne wis tahda beedriba, kas ruhpetos wispahrigi Latweeschu rakstneezibai par labu. (Leelahs fa nel. Reikens ap scho laifu [1865. g.] druzjin wairaf bija pagreesees us Latweeschu pusi). No tahdeem Reikena wahrdeem un spreeduma, sinams, weegli waretu domat, fa B. l. wiswairaf patiga eenaida deh; Reikena wahrdu isdsehsh is wahrnizes wirsrahta. Laifam B. l. mani atfal ar rupju wahrdu wirtni aplaimos, atbildedams, fa tas wih; „melli“. Bet B. l. ar „melleem“ jau tā eedraudsejees, fa katrs jau no tahleenes pahst;st, kas tee par putneem. Wahzu politikai kalpodams, winsch tilai gribeja politikā sinā peerahdit, fa Latweetim pat tad nepeenahlahs pilnige gods peh; wina nopelna, kad winsch ari pa wisam eestahjahs Wahzu starpā un karsti aistahw Wahzu intereses.

Schijs muhs, pa balai jau jenaf;†) isjazitās domas apliiprina „Rigische Zeitung“, ††) kuru ragā B. l. tagad preezigi puhsh no jauna, fa Wahzu wihri aif leelas mihlestibas un walodu praschanas Latw. tautu apdahwinajuschu ar wahrnizes otu daku, kas preefsch wisas Latweeschu semes no ne-ismechrojami leela iwara. Meh; it nebuht negribam masinat to slawu, kas katram kreetnam strahdneelam peenahlahs par wina darbeem, fa pasrahdajis Latw. tautai par labu. Mums weenalga, waj darba daritaj; Latweetis waj Relatweetis. Meh; lahpraht slawetum Relatweeschu nopelnus Latweeschu rakstneezibā wehl wairaf, ne tā Latweeschu paschu nopelnus, jo pehdejeem tahdi darbi ir jau wina dabiskais peenahstums un peeklahjums. Bet tilai tā nosaultā Wahzu politika mums naw pa prahtam, kad redsam, lahda wihjē „Rigische Zeitung“, B. l. un ziti isleetā to, ko Wahjeefchi, Latweeschu rakstneezibā pasrahdajuschu. Tadeht; mums ir jatunā waj gribam jeb nē. „Balt. Seml.“ 36. numurā lastajai atrada nopeetnu un pee tam ihsti lahprahtigu Petersona l. pahrspreedumu par Brascha l. jauno wahrnizi, bet tomehr Petersona lgam bija japeemin: „**kad atnemtum tos (warbuht lahdu simtu) jaunlaifu wahrds nost, tad wahrnize iskatitos tahda, lahda preefsch 50 gadeem wareja isnahst.**“ Peh; tahda spreeduma negribot jadomā, fa jaunajā wahrnize gandrihs tilai tee wahrdi eelifti, ko sen miris Reikens bija fastahjis, un protams, ne wis ween pehdejōs dhimes gadd;s, bet wis-

*) „Rahjas weefs“ 51. num. 1868. g.

**) „Beilage zur Rigischen Zeitung“ Nr. 57, 1880.

**) Zif mums sinams, schi grahmatina grubti dabunama pieti; Rigā Kapitaina grahmatu hobi, wehl esot, bet ari ne daud; eksemplars.

†) „Balt. Seml.“ 16. num.

††) „Beilage zur Rigischen Zeitung“ Nr. 195, 1880.

wairaf tad, kad Latweeschu rakstneeziba itin maj wehl bija attihstita. — Tagad paskaidrojamis misjaunakas sinas, ko B. f. pasneedi „Latw. Aw.“ 34. num., kuras isfkatahs it la B. f. gribetu paschu leetu wehl wairaf farejohget un samait. B. f. jasa: „un Reikena „draugi“ no it ne weena newar prasit, lai gadu-gadus it pa walti strahda, til ween Reikena familijai par labu.“ Te mums ja-atbild, ka Reikena draugi ne kur un ne no weena naw pagedrejuschji, lai preefch Reikena familijas strahda. **Tikai** Reikena autora goda-wahrda teefibas aistahwedami, kuras pehz Umana nahwes B. f. ijdjehjis, mehs rakstijam. Waj Reikena darbeem peefchir farkanu grasi jeb tuhstojcheem rublu, mums ir weendauf, jo sinam, ka autora goda-wahrda teefibas ar seltu newar nedj nopirkt nedj uffwehrt. „Balt. Semfopi“ 16. num. it ihpaschi B. f. atgahdinajam, ka sem autora teefibas **tikai** autora goda-wahrda teefibas saprotamas. Rakstu turpinadams B. f. „Latw. Awises“ un eefch „Rigasche Zeitung“ spreesch, ka darbā atstahdas Reikena wahrdnizes pirmā galā zehljuschahs bei Reikena, jaur „Latweeschu draugu (literaristu) beedribu,“ kas par wahrdnizu darbeem 1844. g. goda maksu issolijuse; Reikens laikam ne-efot warejis peedalitees pee goda-makfas issolischanas, jo bijis 18 gadu wezs un mahzijeas Walfas seminarā. Uj to mums ja-atbild, ka pateesi ari preefch 200 gadeem atradahs mihri, kas labprahst gribeja, ka zeltos preefch Latweeschem labas wahrdnizes un kupla, bagata rakstneeziba ar awisehm 2c. Bet tatschu mehs ne-eeedrihtstamees pehz B. f. wihjes runat un schos wihrus isslawet un nosaukt par „Mahjas Weesa“, „Baltijas Semfopja“, Peterburgas Awischu u. z. laikrastu dibinatajeem, ka to, ka mums leefahs, schē dara B. f. ar Latw. draugu beedribu un Reikena nopelneem; ja tā notiktu uj preefchu, tad waretu atgaditees, ka nahfoshā gadu simteni B. f. pehznahkamee peerahditu, ka tagadeja Latweeschu rakstneeziba wisa zehljuschahs jaur B. fga puhlineem. — Reikena wahrdnizehm pateesi pamats likts, ka jau „Balt. Semf.“ 8. num. minejohm, 1855. gadā. Proti mineta gadā Latweeschu studentu, Reikens un Waldemars, wahrdnizu truhkumu eewehrodami, nospreeda paschi sawā starpā, apstrahdat jaunās wahrdnizes. Reikenam, tā mahzitajam, bija daudj walas-laika, tas fehrahs naigi ween pee darba un fahtrahdaja nepeefusis 13 gadu, — lihds pat sawai nahwes stundinai. Tā tad Reikena darbā atstahto wahrdnizu zehleja gods peeder Reikenam. Ko gan B. f. fahzitu, ja lahdam prahtdā fehantos isdaufsinat Peterburgas sinibu akademiju par B. f. gramatikas zehleju?

Beidsot mehs til wehl lasitajus atgahdinam, ka Krimuldes mahzitajs Waltera lungs jau tuhlin pehz Umana nahwes wehstija: „Ta otra dala, kur Wahzu wahrdi Latweeschu waloda pahrtulskoti, gandrihsj ari jau lihds beigahm gatawa farakstita un gaida tikai sawu pahrluhkotaju, pirms drikes war steigtees.“*) Pehz tam lasitaji jau deesgan nopratihs, ka wahrdnizu leetas stahw. Ansis Bandrewicz.

Kā isfkatahs Jelgawas Latw. beedribā?

Ilgodamees mehs gaidijam uj Latw. beedribu; pat ar swehtkumiteju sanahjam naida. Un ko mehs efam fagaidijuschji, ko panahkuschji schkirdamees no paschitameem, wifās leetas ustijameem wihreem un mehdamees jaunai partijai rolās, no kuras lihds tam wehl ne kas nebija sinams? — Mums kauns fahzit, bet jahasa tas reis ir — te klaiji, wiseem dsirdot; jo kad nilns augonis eemetees, tad bes greechanas newar palikt.

Latweeschu beedriba schini apgabala un fewijochi Jelgawā bija wajadfiga. Un ko tagad redsam un dsirdam Jelgawas Latweeschu beedribā? pahrwahzinatus Latweeschus un Wahzu walodu, zil raibi ta ari ne-eetu. Pat fahrtigohs sehdejums buldure mahzifli, Latweeschu waloda teef ustaupita lauzineekeem, bet tee reti nahf, warbuht reisi nedela — wifās zitās deenas beedribas lepnajas telpās wiswairaf dsirdeht Wahzu flanas. Tadeht schis elements jau til ihfā laikā te ne ween stipri eefortelejees, bet ari jau pahrwalda Latweeschu garu un walodu, tā ka lauzineeki ne labprahst mehds eeahkt un labasi eet garam, uj eehraufschanas weetahm, ko wini tur ari darihs? Wahzu waloda winus atbaida — wini melē lahdu Latweeschu weetinu. — Zehloni te naw

gruhiti atrodami. Beedribas telpas, ka jau sinams, ir Wahzu nama, Wahzu gastuhji, kuru pahrwalda Wahzeetis ij Hamburgas. Schis, ka lehti protams, labprahst wifu gribetu pataisit par Wahzu, pat jau Latweeschu smaka winam reebj. Tadeht wifsch jau reisu reisahm peenehs fuhdsibas, ka beedribas telpās latwifki dsiebot, trauzejot wina muhscha-weefus (Stammgāste) un beidsot beedribas lozekli — Latweeschji (Bauern), wehl usdrihtstotees eeahkt otra isgabā, wispahrigā restorazija! Pat polizeju wifsch aizinajis, lai schos tehminus fweeichot ahra, un ja muhsu polizeja nebuhtu til gudra un fapratiga, tad tas daudstrei jau buhtu notizis, kad te no polizejas runajam, tad japeefihne, ka beedribas preefchneeks Neumana fgs tā fakot bei „issweeichanas“ un polizejas nebuht newar iitilt. Tā wifsch p. p. daschus pagasta wezafos, kas tā weefi bija eewesti, ijruidija ahra, jebchu tee uj eeweschanu atjauzahs; tā wifsch nefen weenu runas-wihru un weenu atteeri bei eemeela dīna ahra no beedribas telpahm un kad tee negahja, tad Neumanis atfauza polizejas waltmeisteru un diwi saldatus, lai tee abus iswedot. Waltmeisters to nedarija, redsedams, ka abi it godigi sehdu un sawā starpā runā; uj tam Neumanis fkehja pee polizejas, wehl leelaku palihgu meklet, bet ir tur atraidits, wifsch fkehja atpakal uj beedribas mahju un uj mineto runas-wihru un atteeri wifu lauschu preefchā blahwa: „Es Juhš lischu dselchōs eeflehgt un tad no beedribas isflehgt, Juhš Jesuiti!“ — Zil daudsfahrt Neumana f. tahdus un teem lihdsfigus wahrdus pagasta wezafu komitejā jau leetajis, zil godigu wihru wifsch naw nosauzis par „nodewejeem“ 2c. un zil daudsfahrt wifsch beedribas leetas polizeju naw gribejis isleetat par sawu dusmu eerozi — kas to wifu war farakstīt — buhtu beesa grahmata. Bet to „dselchu“ atminotees, kureds wifsch minetos beedribas amata-wihrus folijees „eeflehgt,“ nu gan japrata, waj Neumana lunga galwā wehl wifsch fahrtiba? Leefahs, ka wifsch, ja til spehtu, wifus famus pretineekus „eeflehgtu dselchōs.“ Nemas naw jabrihnahs, ka Kalzeemeeschji tagad dwehch jo weeglaki, — ka leela nasta wineem nowelta, kamehr winu meerigus faimneekus, kas isleetā sawa kontrakta teefibas, nenem no laimas un — flapjus lahdi tee ir — tuhdat nebahsch zeetumā, — kamehr Neumana fgs no augusta mehnescha tur wairs naw par pagasta wezafu. Waj schi nopeetnā mahziba winu gan druschin newareja atgahdinat uj golu? Kas tas par wadoni ziteem, kas til ko dibinata beedribā draud ar „dselcheem“, ar polizeju un issweeschanu! Kahdas teefibas gan Neumana fgam, wihrus, beedribas amata-wihrus solit „eeflehgt dselchōs“? Waj jiwiliseerets zilwefs ta trako? Tā mehdsja darit widus-laiku wagares. Tikai kamehr tee ziti beedri meerigi panes, ko N. f. teem til netaunigi un pahrgalwigi uskrauj, tamehr ween wifsch tā war abfitees. Ar pirmo azu-mirkli, kur tee scho nejeenigo kauma-juhgu nokrata, schai nebuhshanai ir gals. Un gan drofchi war fahzit, ka Jelgawas Latweeschu beedriba nesels un neaug, kamehr tai buhs tahds wadonis. Kurefch Latweetis tur war peedalitees, kamehr beedribā walda Wahzu gars un elements; kamehr ta stahw apalsch Wahzu schenka usraudfibas; kamehr fahrtigi eewestus weefus dsen ahra, beedreem peefola „dselchus“ un meerigeem lozekleem fuhda polizeju un saldatus uj fallu!

Daschs brihnejees, ka tahdas leetas beedribā pazeech? Nu, ja, ka pazeech — ko tad lai dara, ka tagad beedribā tahdi pat „Neumana-laiki,“ ka nefen bija Kalzeemā. Un eefam tā jautā, wispirms jahina, kam tagad beedribas groschi roka, kas ir Neumana fga palihgi? Wispirms japeemin wina ghi swaini, tad nahf Neumana lunga ziti radi un bahschinu-prifaschschiki — wifsch tee sehdu preefchneeku pulkā un katra brihdi gatami parakstīt ko til Neumana lungs wehlahs. Schee wihri ir tee ihtee waldneeki beedribā, un katre, kas usdrihtstahs wineem pretotees, ir „beedribas eenaideeks,“ tas „jahlehdj ahra“ jeb tam — pehz Neumana strupās metodes — jayleel „dselchi.“ Schee wihri nospreech par beedribas mantu, par korteli, par wifu. Fahrtigas runas-wihru fapulzes wini isgahfina. Tā p. p. runas-wihru fahrtigas mehneschu fapulzes pehz statuta un fahrtibas-rufka noliktas il mehnescha 1. zeturdeena pulsti. 1. pehz pusdeenas. Kad runas-wihri 5. augustā sanahja, tad Neumana fgs uj to paschu deenu bija fahfahzjis zitr. pag. wezakaju komitejas lozeklis, rehlinumu deht. (Deems meelo schos rehlinumus — tad tee beigsees un klus isfludinati!) Runas-wihri gaida lihds pulsti. 4., 5. Wehl arweenu naw sehdeschana. Beidsot leelaka dala aiseet. Preefch pulsti. 6. wafarā fahfahs sehdeschana. Eet labi. Te gadahs jauta-

*) Nagajin let. lit. XV., 2. 18. lp.

ums, kuru Neumana tga minete rabi redj ſchaubamees — Neumanis paſludina, wiſch ſcho leetu nekaujot ſpreeſt, ne-efot deefgan runas-wihru — eefſhot pee zitas leetas. Teel preeſhmets, ka tad jau gan ne weenas leetas newarehs ſpreeſt, tē Neumanis noſweeſch grahmatas, uſlejahs no galda un eeblaujahs: „Lai rauj welns, lai Latweeſchu beedriba iſtihnſi, es ni ka wairs nīdaru — beigts!“ Wehlat wiſch pehz 3 beenahm ſafauz atkal runas-wihrus, bet ne wiſus, tīfai ſawus paſiſtamos radus un daſchus no Jelgawas. Sahl ſpreeſt. Nobalso ſā Neumanim netihl. Wiſch leel wehl reiſ balſot un tad ir tagad nenobalso winam pehz prahta, tad wiſch eefauzahs: „Ni, kungi, Zuhſ balſojat ſelſchi — otradi Zums jabalso!“ Balſo wehl 3. un zetorto reiſi, un fattru reiſi Neumanis leel zitadi balſot, lihds noteef wina prahts. Nu nahk protokola jautajums. 5. augusta protokols naw nobeigts, naw paraktiſts. Raſtu-wedejs to grib nobeigt, ka war paraktiſt, bet Neumanis eefauzahs: „Ni — es nigrību — jaraſta praſti turpinajums!“ Tad wiſch raſtu-wedejam iſtrouj grahmatu no roſas un to nobod Tombergim. Schis jau gaidit gaida un well eefſchā „turpinajumu.“ Raſtu-wedejs proteſteerē pret tahdu warmahzību un nekahrtību. Neumanis aiſleedj winam runat un ſauz ſulaini, lai winu wedot ahrā. Un ko ſchis deenas ſapulze noſpreeſch, tas paleef ſpehla, jebſchu ta ir nekahrtiga ſapulze, jo wiſt runas-wihri naw aizinati un runas-wihru ahrkahrtigās ſapulzes newar wiſ 3 deenu, bet war tīfai 2 nedetu laika ſafault. — 2. ſeptembri ir atkal kahrtiga runas-wihru mehneſcha-ſapulze. Atkal Neumanis to atklahj wehlaki. Pirmāis preeſchlikums ir, lai ſapulze apſtīprinot preeſchneeziabas ſpreebumu, ka raſtu wedejs jaſlehdj ahrā no beedribas, tadēhl ka tas pretojees rē. Runas-wihri pagehr iſſkaidrojumu — Neumanis to nekauj — bej debatehm waijagot ſpreeſt! Apwainotais grib attaiſnotees, Neumanis nekauj, dien winu ahrā un draud ar polizeju. Runas-wihri pretojahs tahdam darbam un noſpreeſch ar 15 pret 5 balſim, ka raſtu-wedejs naw iſſlehdjams. Neumanis ſapulzi tuhdat atzel un ar ſaweem „radeem“ iſgudro general-ſapulzi uſ 25. ſeptembri — runas-wihri no tahs ne ſā neſina. Preeſch general-ſapulzes Neumanis notura bejgaligas preeſchneeziabas un runas-wihru ſehdeſchanas, bet ne kad wiſch neujajzina wiſus preeſchneelus un runas-wihrus, ne kad laika, bet alaſch tīfai ſawus peekritejus un „radus“ un alaſch iſti. tani paſchā deenā waj nedelā. „Buhſ negaiſs — wini ko iſperinahs.“ Tā wiſt iſchulst, bet ne weens nedriht dīkti runat — ir bail — no weenas puſes draud Zehra reſtorazijas waldneeks, no otras „dſelſchi“ un iſſlehdjſchana! Wiſt trihz un dreb, kad Neumanis ar ſawu ſwihti nahk eefſchā. Ir jau taſſchu pats beedribas raſtu-wedejs un wiſze-pretidents liſts uſ „melno tahpeli“ — uſ iſſlehdjſchanas-liſti — ko ziti drihtſiehs runat!

Pa tam Neumana-partija agiteerē bej gala: ſaraſta iſdomatus notikumus protokolu grahmatā, noſpreeſch ſlepenus ſpreedumus, ſuhtra ſinas, ſuhtra wehſtules, ſanahl ſchenki pee Neumana ſwaina, well un muſina, eerakſta jaunus beedrus — tahdus ween tīf dabon — kuttſcheerus un ſulainus un tuhliit tani paſchā deenā jeb pehz pahris beenahm tos uſnem. Tā nu wiſs gatams — nu lai nahk Matera-partija — ta ir beigta! Bet „Matera-partijai“ (tahdas partijas naw; kas Materam peekriht, tee grib taiſnibu un kahrtību — tee eeniht un ar ihgnumu atraida tahdas agitazijas un zere uſwaret ar godigeem lihdsleekem) — es ſakw, ſchi partija no wiſahm ſchihm agitazijahm ne ſā neſin, wina eet uſ general-ſapulzi, iſpildit wiſtra peenahſumu, iſſajit, ka pagehreta iſſlehdjſchana ir melu- un waras-darbs, kuram godigs zilwels roku neſneegs. Bet ko wina atron general-ſapulzē? Nepaſiſtamus, gluſchi ſweſchus zilwelus! Kas tos padariſis par beedreem? Pehz ſtatuteem un kahrtības-rukka tīfai runas-wihru kahrtiga mehneſchu ſapulzē beedrus war uſnemt — ne weens zits! Kas wīnus uſnehmis? Neumanis un wina rabi — ſlepeni, klufam, ſawā ſtarpā!*) Neumanim waijadsēja balſu, ſawu waras-darbu iſdarit, parahdit ka wiſch ir leels, eewehrojams wihre, tadēhl wiſch padarija wiſas tahs nekahrtības un pretlikumības, weenu pehz otras, weenu leelaku ne tā otru, gluſchi pehz tee wahrdeem: Grehts grehku dſemde! Ja, tas ir grehku fods, ka tee alaſch no jauna grehkus dſemde.

*) Ja, daſchi zilweli general-ſapulzē balſoja lihdsā pret Materu, bej tā ta par lozēkēem bija uſnemi! Tīfai pehz tam, 2. oktobri ſchos par beedreem uſnehma.

General-ſapulzi wada pats Neumanis — apjuhſetajis un teeſneſis weenā perſonā — tas pats Neumanis, kas tīf daudſkahrt grehkojis pret beedribas nolikumeem, pret kahrtību, pret beedru teeſbahm, pret wiſu kas beedribā ir!! Waj Neumanis buhs neparteiſks wadons? Nedſekim. Wiſpirms nolaja garo, iſtirkſteem iſiſhto ſuhdības-raſtu. Apjuhdieta naw kahrt. Ir ſinots, ka wina naw mahjās. Teel preeſhmets, ka winam wehl ne kad un ne ſur naw kauts attaiſnotees — ka ne weena newar teeſat, eekam tas naw ſpehjis attaiſnotees! Bet Neumanim tas ir gluſchi weena alga — wiſch aiſleedj tā runat! Nu nahk wina kara-ſpehks. Tee treez pa 2, 3 lahgeem, ziteem atkauj tīfai reiſi runat. Debates ſlehtas — eet pee nobalſojſchanas. Statuts noſaka, ka jabalso ar bumbinahm — Neumana tgs lizis drukat papirus (ne kaſ, Sieslakam pelna!) un no wina ſwihtes daſchi eeleef 2, 3 tahdas ſihmites, uſ kurahm drukats: „Ja-iſſlehdj.“ I. wiſze-pretidentam Straubes tgam tas teel uſrahdits, bet kas tam pa datu — kad tīf Materu Juris teel „ahrā?“ — Zit nu bija? Kas iſti war ſinat — ſapulzes lozēki eepreeſch naw ſkaiſiti, tīfai pee zedelīſchu ſanemſchanas ja-uſrahda gada-naudas kwiſtanze, bet waj tad tahda kwiſtanze aiſ muguras newar eet no roſas uſ roku? Saſſaita ſihmites Neumana „radeem“ kopā ar teem dubultneekēem iſnahk 60, „Matera-partijai“ 37. Pee joda! Naw pehz ſtatuta waijadsēja 2/3 wairuma — Matera naw iſſlehdjts, paleef beedribā, wiſds ſawds amatds!! U tu nolahpits — ne- iſdewahs! Tē ſarunajahs Neumana „radi“ — Tuhtelis winu afafats — ſozikim, ka tomehr ir iſſlehdjts! Un tā noteef: jebſchu general-ſapulzē Materu Juri naw iſſlehdjuſi, tad tomehr Neumana „radi“ iſ-pauſch wiſā paſaulē, ka eſot gan iſſlehdjts! Tawu ſihliu kurajſchu! Nedſekim turpmak.

Ar ſcho iſho un zaur zaurim peerahdamo ſihmejumu gan peetiks, zit ne zit atſiht, kahds gars, kahda taiſnība ſchini briedi Jelgawas Latweeſchu beedribā walda; ka ſtatutus, uſ kureem ween beedriba dibinajahs, zaur kureem ween ta paſtahm, tur min ar lahjahm; ka tur teel notehſits zilwelu gods; ka patwakiba un nekautiga pahrgalwība un reebiga netaiſnība tur nehmuſchās mahjās-weetu. Iſjumā ſanemot Neumanim un wina afleem peekritejeem lihds ſchim beedribā ir ſchahdi grehki:

- 1) Neumanis naw kahrtigās runas-wihru mehneſcha-ſapulzes peelaidis pee dariſchanahm: pee rehkinumu un kaſes rewijijas, pee beedru uſnemſchanas, pee protokolu paraſtiſchanas rē.
- 2) Beedribas grahmatas un kaſe wairaf mehneſchus naw kahrtigi rewideeretās — beedribas nauda ſtahw tīfai Neumana paſcha un wina ſwaina Groſberga ſinā un roſās;
- 3) Pret ſtatuta un kahrtības-rukka noſajijumeem Neumanis un wina radi ir uſdrihtſtejuſchees iſdot beedribas mantu, bej ka kahrtigi ſafaulta runas-wihru ſapulzē to buhtu atlahwuſi;
- 4) Neju reiſjahm Neumanis ir pretlikumigi ſafauzis un noturejis preeſchneeziabas un runas-wihru ſehdeſchanas, pee tam tīfai tos preeſchneelus uſajzinadams, kas winam patihl;
- 5) Daſchds protokols Neumanis wehlat apgahdajis paraktiſtus no preeſchneekēem, kas ſehdeſchanā naw bijuſchi kahrt.
- 6) Neumanis bej runas-wihru atkaiſchanas uſ beedribas rehkinumu ſuhrijis ſawu batſchinu-loiwu uſ Puſſcheem un par to no beedribas mantas bija ſajamafſā 40 rubtu t. i. 20 rubtu wairaf, ne tā par aiſweſteem ſwehtlu dalibneekēem eenemts.
- 7) Neumanis ir ſajijis uſ beedribu, lai tā „iſnihſi“ un daudſkahrt pret ſtatutu un kahrtības-rukka noſajijumeem no beedribas telpahm iſraidijis kahrtigi eewestuſ weeſus un beedribas amata-wihrus un ſchos ſolijis „eefleht dſelſchds.“
- 8) Runas-wihri eezehla 5 wihrus, kas lai ruhpejahs par beedribai derigu korteli. Schos wihrus Neumanis naw peelaidis pee winu peenahſuma iſpildīſchanas, bet uſ ſawu galwu peenehmis no Zehra reſtorazijas ihpaſchneeka to paſchu wezo, neberigo korteli par 50 rub. mehneſi, pee tam par apgahdajam un kad ko iſtrihko, wehl ihpaſchi jamafſā, un tad ſcho lihgunu lizis apſtīprinot no preeſchneeziabas, kas kahrtigi nebija ſafaulta un ſuru ſpreedums tadēhl ir negeldigs. Pee tam wiſch — beedribai par ſkahdi — nolihdsis, ka Latw. beedribai diwi deenas iſ nedetas, tahlat pa rekrūſchu laiku un kad ween tīf weeſnijas ihpaſchneeks to wehlahs, no beedribas telpahm ja-iſeet. No kortelakomiſijas puſes turpretim apgahdaja daudſ derigaku un plaſchaku korteli bej mafſas, tā ka beedribai tagad noteef ſkahde mafſalais 800 rub. par gadu.

9) 25. septembra general-sapulzi Neumanis ir wadijis nefahrtigi un netaisni un tai lizis preeskslikumus isspreest, kas no tahs nebija isspreeschami. Kamehr runas-wihri nebija nospreeduschi, pret II. wihjepresidentu pee general-sapulzes zelt suhdibu, tamehr Neumanis general-sapulzi schihs leetas dehl nebuht nedrihtsteja safault. Tapat nefahrtigi bija tee ziti preeskslikumi. Runas-wihri wehl ne weena fahrtiga sehde- schana nebija pahrspreeduschi tos jautajumus, ka turpmat buhs ar beedribas forteli un ar weenoschanos ar swehtku-komiteju, un Neumanis schihs leetas jau zet preeskscha general-sapulzet! Tadehl it wisi schihs general-sapulzes ipreedumi ir nederigi, kad ari nemaj nerehtinatu, ka p. p. minetais isslehgschanas-ipreedums jau ta ka ta ir pretlikumigs un nebuht naw spehta.

10) Zaur Neumana lga wainu 26. un 30. augusta ir no beedribas mantos daschas leelakas isdoschanas maksatas, kuras runas-wihri naw atlahwusch.

11) Par beedribas lozektlem ir wairal personu usnemtas pretlikumigi, t. i. ne no runas-wihru mehnescha-sapulzes un bes ka scho kandidatu wahrdi 2 nedatas, ka statuti to pawehl, bija issikti beedribas telpas.

12) Pa wisu to laiku, kamehr beedriba postahw, pret statuta nosajijumeem rehfinumi naw issikti, lai katrs beedris waretu pahrlleezinatees, ka ar teem stahw.

Kas nu darams?

Pehz manahm domohm — un ja waijadfigs ar waldibas palihgu — jafajanz general-sapulze, kurai peenahftos:

- a) wisus minetos pretlikumigos ipreedumus atzelt;
- b) wisus pretlikumigi iraiditos amata-wihrus atkal eezelt sawds amatds un
- c) eezelt ismekleschanas-komissju, kura lai skaidri ismekletu wifas pretlikumibas un nefahrtibas, ko Neumanis un daschi ziti runas-wihri padarijuschi, ka nahfoshcha general-sapulze tad waretu nospreest, kas ar wainigeem darams, zil wineem beedribas kajei jamaska atpatal zc.

Ka ne Neumana, nedj Straubes lk., ka apsuhdjeti, general-sapulzi tad newarehs wadit, bet buhs ja-eezet zits wadonis, tas gan pats par sewi protams. Kahds Jelg. Latw. beedribas lozektis.

Latw. II. wispahriko dseedaschanas-swehtku leeta

mums eesuhtis schahds raksts, ko mehš usnemt neleedjamees:*)

Dseedataju Kusuzeeschanu us Keetruma lga rakstu, „Balt. Semk.“ 31. numura: „Wehl tahdi wahrdi par II. wispahrigeem dseedaschanas-swehtkeem“ waretu par wispufigu peefrischanu eestatit. Preesks teem, kas paschi swehtkus lihdsjwinejuschi, tas buhtu weena alga; teem, wisu redsejuscheem, ir pascheem saws spreedums. Bet ne ta swehtlds nebijuschem. Zaur R. l. raksteenu war tee no swehtku eelschigas fahrtibas gluschi aplamas domas dabuht **) un nesinatu kam tijet; waj agrakeem apraksteem par swehtku jaukumeem, jeb R. lgam, kas ari sakahs swehtlds bijis. Lai to waretu nowehrft, ir wehl ta pate leeta, laut ari ar nepatilschanu, ja-aijustina, gan sinadameem, ka katra leeta no sawa wispahriga jaukuma jaude, kad ap winas shtlumeem ruschina.

Labata pahrskata pehz japahrruna R. l. raksteens pehz fahrtas.

Par dseedataju publineem un upureem. Zaleezina, ka, lai gan dseedataji pee mahzischanahm naw bes publineem bijusch, tomehr R. l. tos par augstu rehfinajis; eewehrojot to, ka mahzischa-

*) Tamlidjs wehl tahdi 3 raksti schini leeta peesuhtiti: 1) Keetruma lga atbilde „Baltai“; ta ja-eesuhta schi laikraksta redakcijai, jo muhsu lasitajeem tas raksts, kas „Baltai“ pret R. lgu bija, naw pasistams; 2) Dannenbergu lga raksts pret Keetruma lgu — neteel usnems, tadehl ka padaufs pilns ruspibu; 3) wehl weens raksts pret II. wisp. dseed.-swehtku komiteju — neteel usnems, tadehl ka ir jau gan un schi leeta jabeids.

**) Sarakstijam ir sinams, ka R. l. raksteens, ihpajchi pee teem, kas muhsu swehtku isdoschanss til labu nezereja un newehleja, ir apmeerischanu atnefs. Winam ir no tahs puses gluschi ironiski (peefobodami) wajats: ka swehtki isbewuschees; ka Latweeschu dseedataji sanenti; waj bijusch mihlsta gula, jauhs goda-meelasts, halle zc. un waj pateek swehtku preeskscheeziba at dseedatajeem saplesfussees u. t. t. — ka tas esot aprakstis?

Rebakzijas peesihmejums. Kas nu tahdas pasakas nems par peerahbijumul? Reba tahdam ajsleegts wajgat, ka til eewehrojami swehtki isbewuschees un neba Latweeschu tapat naw wajajusch, ka Wuhzu dseed.-swehtki isbewuschees.

nahs notifa swehtdeenas un wasas brihschds. *) Turpretim katrs dseedataju foris jau pee fastahschanahs sew par mehrti spraudis: dseedat-mahzischanos. Ja nu pagahjuscha seema nebuhtu swehtku-dseemas jamahzahs, tad mahzites zitas; bet us dseedaschanu jau weenmehrt tapat, ja ari swehtku nebuhtu, sapulzetos. Wisgruhtakais gan bija aizseleischana us swehtkeem un pa-ilga ustureschanahs Niga, tomehr bes publineem un gruhtumeem naw ne kas jauhs safneedjams; **) it sewischki mums, kam naw tahdas rozibas, ka muhsu ziteem lihdsjseeh-wotajeem un tomehr zihnamees teem lihdsi tikt. Bet par to ari wini muhs skausch. ***) Turpretim schoe bija tautas swehtki, pee kureem, ja wimu labu isdoschanos gribeja sekmet, katram til leeli bija upuri janess, zil ween eespehjams. Un zeru, ka ari schoreis to it katriis ir ar preelu darijis, bes kahdeem pretrehfinumeem. †)

Pahremeichana swehtku-komitejai par dseefmu mehleschanu un tekst a peepaseschanu nahs tagad loti par wehlu. Kadehl nerunaja R. l. laika? Tiju ka eewehrotu! Tagad par to runat ir tikpat ka stursteni smahdet, kad mahja jau nodegusi.

Par orkesteri jau ir deesgan pahrrunats; til japeemin, ka wispahriki, dseedatajeem winsch naw skahdejis.

Dseedataju pirmo sanemschanu waretu gandrihs firsnigaku wehletees, bet jadoma, ka tas swehtku isrihtotajeem nebija paspehjams, ††) ja schahbus eemeelus eewehro. Pirmfahrt, ka tas bija redjams, wini nebija paspehjusch swehtku sarihfoschanos tittahl dabuht, ka bija zerejuschi, tadehl bija wehl wiseem pilnas rotas nepazeeschami wajjadfiga darba; otrfahrt, zaur issrahdi zc. nesapulzejahs dseedataji wisi weena nolista stunda, bet bija atlauts katram braukt, kad patihl. Ja nu wisa swehtku-komiteja gribetu katru sanemt, tad pat zaur leelateem publineem nebuhtu bijis paspehjams us wiseem dselsszekeemi kugeem zc. isskaidit; treschfahrt, tants deenas bija gandrihs katra stunda jauni isrihtojumi, pee ka labprahst katram gribejahs kahrt buht. Un tas tal buhtu par dauds no swehtku isrihtotajeem pagehrets, lai wini katra dseedataju fora sewischkas sanemschanas pehz — kas nemaj til notigi nebija wajjadfiga — nedabutu lihdsi baudit til reti Niga peedshwojamus isrihtojumus. — Nesinu, ka R. l. pascham patiktu' ja winam tas buhtu jadara. Bet, kas pascham par gruhti buhtu, newajaga no otra pagehret. — Turpretim pa kahdeem swehtku-komitejas lozektlem — zil mau sinams — bija pee katra dseedataju fora sanemschanas, kas no foru wadoneem komitejai usdota stunda peebrauja.

Ja kahdam forim sijnju dehl bija masas gaidischanas, newar nemaj swehtku-komitejas waina buht. Ari tas nemaj naw til slikti, ka turahs zeejchi pee noteiktas fahrtibas. Tijams ir tai leeta til tas, ka, ja no R. l. peeminetais foris buhtu trihs dirigentu komitejai usdewis, dabutu bes wahrda runas trihs dirigentu sijnmes.

Ne pat stalta swehtku ehka, pee pirmas dseedataju sanemschanas, naw paspehjuh R. l., ja ne pazilat, tatschu apmeerinat. Ko simteem pateest nemaj ne-eewehroja, tas wimu aistar; pat mahzitajs basnizas swahrtlds winam naw pa prahtam. †††) Kad nu wehl tas eeradums pastahw, ka ofizieli amati ahriki pehz apgehreem schkirahs, tad tal par dauds sibli isklajahs, kad pee atklahthm isrihtofschanahm pee amata swahrteem ziti peedaufahs; jo pats walfatajs jau tal sawu peenahlumumu sinahs.

Dseedataju kortekus R. l. loti nojmahde. Naw leedsjams ka wisi slawejami nebija, bet bija ari ne til slikti, ka R. l. to issleeds. Tas, par ko winsch wiswairal suhrojahs, guleichana us salmu matratscheem, jau bija katram sinams. Bija jau sludinats, ka palagi, segumi un kiseni pahrwelkamee, jeb kiseni lihdsi janem. Un us teem salmu matratscheem un feenu, ko kiseni pahrwelkamds wareja eebahst, nebija nemaj til smahdejama guleichana. Bet kas to newareja panest,

*) Ka tad W. Zalweeta l. to sin? Reb.

***) Keetruma l. to tatschu ne kur naw sajjis, winsch til usrahba, ka dseedatajeem publini bijusch. Reb.

****) Waf tas til buhs teesa? Reb.

†) Kas tad pretrehfinumus eesneedjis? Runa tikai ir no komitejas istureschanahs. Reb.

††) Tihri ta isslatahs, ka T. l. neaistahw leetu, bet swehtku-komiteju, kurai tatschu adwotatu netruhtsi. Reb.

†††) Schis pahrmets ir netaisns un isklajahs it ka saunprahtiga denunziacija. Kur tad Keetruma l. aisnehmis mahzitaja swahrhus? Winsch tikai peeminejis, ka eeswehtischanas darbs deemschehl bijis japadara reisā ar ahmuru trofni zc. Reb.

wareja few kortekus nomot (ihret), jo fwehtku-komiteja ne weena pee faweem korteleem nedj peespeeda, ne ari bija ko labatu folijufi. Turpretim tantis iftabas, kur bija eespehjams bijis grihdas usmasgat un tad ifwehdinat, bija loti laba, ja, patihlama dshwe. Un laipnajs mahjas fainneefs! Wijnfch grideja no firds latram dseedatajam pa prahtam darit un nebija ari pats ar zitahm ruhnehm ar meeru, bet ko wareja darit, ka nebija paspehjams bijis, wifu ka nahlahs eegrofit. Netizu, ja mehs ar R. f. buhtu wina jahbakos, waj mehs ta dseedataju deht, ne til ween ka ar wifseem faweem laudihm par walti fkraiditu, bet wehl tos ar fcho to pazeenatu. Pee fchahs reifes turu par fawu peenahltumu winam un wifseem teem kungeem, kas par fwehtku laiku dseedatajus un dseedatajas til laipni pazeenaja, iffozit muhju firfnigalo pateizibu, turpretim luhgt peedoichanu, ja fahds no mums ta ne-ifturejajs, ka peenahlahs, ihsti zeeschi ne-eewehrodams kahrtibas robejchas un nesapradams pazeenafchanu ihsta mehtra leetot.

Par to, ka daschi nogurufchi uj mahjahm aishrauza, naw fwehtku-komiteja wainiga.

Sai gan daubseem bija pee fwehtku meelasta ko wehletees, tomehr til ne weenam, ka R. f. Un beigu beigās, ka rahbijahs, wif apmeerinati fchihrahs; daudj wehl it fewifchi loti preezigi, par to, ka fchoreif ari „tauteetehm“ bija atkauts weetu eenemt, kamehr agrakos irihlojumos winas galerija twihla, kad „tauteefchi“ pee pilnahm blodahm un kauseem lihgsmojahs.

Ja fwehtku ballē starp dseedatajeem un ziteem dalibas-nehmejeem fchirfchanu taihtu, — p. p. dseedataji maksatu 50, jeb 30 kap.; jiti weefi 1 rub., jeb 50 kap., — tad buhtu wif pilnigi ar meeru. Bet, finu, ka pehz darba padoms ir wehli! Sinu ari, ka wifu eewehrot un pilnigi eefahrtot naw ne weenam eespehjams. Tomehr to ne muhsham netizefchu, ka fwehtku-komiteja dseedatajus ipeesdama, jeb ne-eewehrodama maksu uslika, bet til wehledamahs isdoschanas fegt; jo muhju kahrtai wehl ne weenam ne kas no debesim nekriht, tadeht ari ne weenam nepatihkajs no wehl flakt ar pascha publineem islikteem grascheem ko jauhet. Ari mums ar R. f. tas pa prahtam nebuhtu! Bet domaju, ka ari fcho dseedataju wehleschanos fwehtku-komiteja eewehrotu, ja winai buhtu no foru wadoneem tahda wehleschanahs laika finama darita. Tomehr netizu, waj to ari wif dseedataji, kas pateesi wifus fwehtku-komitejas apstahklus eewehrojufchi, wehlejahs, jeb tikai ween kahdi weltiga trofchna zehlaji.

Ka Reetruma lungs tagad pats labpraht fawa raksta beigumu ftrihketu, to, zeru, nebuhschu malbijees tizedams. Bet tas nahl no tam, kad wifur gluhn, kur waj Zimifiti, Kalnineeki, jeb Materneeki runa un katra partija eefcha maisahs!*) Tas til fatarfe afinis, zaur ko ne if kattam eespehjams rikfigas robejchas un pee pateefibas noturetees.

Un beidsot wifu nopeetni pahrdomajufcheem jafaka: Dseedataji fin fawus, un paifht fwehtku-komitejas publinus. Wini finahs zeenit to „mahmulinu“, kas ne til ween few un jaweescheem patihlamas weefibas isghadajufi un fataifjufi, bet ari kaimini tahs goda un slawe. Bet netruiht ne kur tahdu weefu, kas ar ihpafchu nodomu faktā nolihdufchi, gaida, lai fcho it fewifchi pee rotas nem un ziteem preefcha wed, un, ja tas ikreis nenoteel, tad lamā un faimo,**) la weefi topot fchirfitti un ziti aifmirfii. Dseedataji pilnigi ufizesees fwehtku-komitejai, finadami, ka ari wina til to labako wehlejufees, bet ka tas ne kad naw eespehjams wifseem pa prahtam darit. Ja, dseedataji ar pirmo foli fwehtku-ehfa tapa ta aifgrahbti, ka pilnigi aifmirja wifas tahs raifes un gruhumus, kas fchur tur fwehtku pehz bija gabijufchahs un fchitahs pateizibu parahda latram fwehtku weizinatajam. Un fchirdamees wini jutahs pazelti, fpehzigaki un drofchaki uj nahlameent zihnineem fadsihwes wilnods; eewehrodami, ka zaur faweenojchanos un labahm fajfanahm pat tee zeetakee weeli top eetrihginati. — Ja, kas bija zeenigi fataifjees, baudija ihstus fwehtku preefus, kuri wineem ilgi gara aminā pastahwehs un ne zaur kahdu pelshanu nepehs aptumfchot, bet jo fpodrakus pataifhs. Un wini ari finahs ifchirt, kam par fcheem jaulumeem pirmā pateiziba nahlahs.

W. Talweefs.

*) Labpraht gribetum ifkaidrojuma no Talwi fga, waj wifch peeder pee Kalnineekem, waj pee Reetrumeescheem, jo beiparteifjs wina raksts naw. Reb.

***) Afal jau netaisni pahrmefumi! Kur tad Reetruma f. „lamajis“ un „faimojis“? Reb.

Dalchadas finas.

No Gelfchjemes.

Peterburga. Behdigā laika te loti beefchi mainijufchees ministri un ziti augstaki amata-wihri, tadeht ari nemaj ko brihnetees, ja ari tahdi ministri triht, no kureem to nebuht newareja domat. Ta tagad daudfina, ka grafs Aleksandris Adlerbergs, keisarifka pagalma ministris, Keifara wezu wejais draugs, buhschot attahptees, un wina weeta stahfchotees firfis W. Dolgorufij, lihdschinigais Maslawas general-gubernators. Zil fchihm walodahm buhs pateefbas, to israhdihs nahlamiba.

Peterburgas aprinka femstwas walde prot lihdsjees. Sai waretu jo leelu skolu skaitu usrahdit un tomehr preefch tam maj naudas isdot, wina esot nodomajufe, femstwas fapulzei preefcha list, wairat weetas dibinat skolas, bet tahs ufizet weenam pascham skolotajam. Skolotajam buhschot gada laika katra skola pa 2 mehneschi jamahza; wifu zitu laiku behrnus dihdifchot kahds no skoloneem, kas mahzibas kurju pabeidfis. Pee tahdas skoloschanas ari ihpafchu skolas namu newajadefchot, jo wareschot mahzit femneeku mahjas. Ta tad zer, it lehti istift.

Finanz-ministerija nodomajot, tagabejos 25 rublu gabalus atmainit pret jaunahm kredit-biljetehm; jo tagabejo starpa atronotees loti daudj pakaltaihtu. — Jo projam esot nodomats 10 jaunahs ferijas trefor-papihru isdot un tos ismainit pret wezajeem no 1873. g. kuru terminfch beidsahs nahlofcha 1881. g. Tagadejais finans-ministerijas pahrwaldneefs, geheimrahts Bunge, gribot jaunohs trefor-papihrus isdot uj tahda pat pamata, kahds bija lihdschinigajeem.

Baltijas domenu pahrwalde isfludina, ka 3. nowembri fchini pahrwalde tapfchot daschadi loti wairakfolifchana pahrdoti, un proti: if Talju Krona mefcha 1640 ofolu foki (11 dalas), tafseereti uf 4671 rub. 35 kap.; if Wirzawas Kr. mefcha 1597 ofolu foki (7 dalas), tafseereti uf 3283 rub. 91 kap.; if Dignajas Kr. mefcha 1975 preefchu foki (1 dalā), tafseereti uf 6296 rub. 64 kap.; if Baldones Kr. mefcha 762 foki (1 dalā), tafseereti uf 5729 rub. 20 kap.; if Grobinas Kr. mefcha 1238 preefchu foki (2 dalas) tafseereti uf 3698 rub. 95 kap., un if Ruzawas Kr. mefcha 3865 preefchu foki (3 dalas), tafseereti uf 25,344 rub. 15 kap.

Bijufchais Jehfu aprinka prahwefts un Gulbenes mahzitajs G. Schillings, 80 gadu wezumā ir 28. septembri nomiris.

No Kurjemes. Kurjemes gubernas rekrufchu-komifija isfludina „Kurj. gub. aw.“, ka rekrufchus fchogad nems fchahdas deenas:

Zelgawas	aprinti,	1. kantonā,	Zelgawā,	10. nowbr.
"	"	2. "	"	6. "
"	"	3. "	"	3. "
Bauskas	"	1. "	Bauskā	3. "
"	"	2. "	"	11. "
Tukumus	"	1. "	Tukumā	7. "
"	"	2. "	"	3. "
Talju	"	1. "	Taljās	6. "
"	"	2. "	"	3. "
Kuldigas	"	1. "	Kuldigā	5. "
"	"	2. "	Saldū	1. "
Wentepils	"	1. "	Wentepīli	6. "
"	"	2. "	"	3. "
Aisputes	"	1. "	Aisputē	3. "
"	"	2. "	"	12. "
Grobinas	"	1. "	Grobinā	3. "
"	"	2. "	"	10. "
"	"	3. "	Leepajā	6. "
Jaunjelgawas	"	1. "	Jaunjelgawā	6. "
"	"	2. "	Jakobstatē	1. "
Plucktes	"	1. "	Grivā	6. "
"	"	2. "	Pluckē	3. "

Waj vellame, waj labas flawas laupifchana? „Mahjas Weefa“ 39. numurā kahds raksts nodrukats „lauzineekem par eewehrodchanu,“ kurā kahds bewahrdis fchchlojahs, ka lauzineeki daudfreis bewfaunigi top peekrahpti no tā faukteem fchwindeka fupfcheem, un ka tas teefcham tā esot, to peerahdiifchot fchahds gadijums: Rakstitajs esot K. krodzneeka puifis (Mahrpils Kraukku krodzneeka Blau funga puifis, kas rakstīt nemaj nemahlot), un fawa fainneeka — mineid krodzneeka — usdewumā 20 puhru meefchu wedis uf Rigu pahrdot, bet pee Kopafchu Bohlinu frogā fatizees ar kahdu pirzeju, kas fewi par Laiminu fauzees un tam tos meefchus pahrdewis par 3 rub. 10 kap.

puhrā, ar to nolihgumu, ka min. puisis pats tos meeschus aishweidhs Riga un tur ari naudu dabuhs. To schis pabarijis. „Bet kas notika pee naudas ismaksachanas?“ ta winsch eesauzajs. „Par 15 puhreem ismaksā gan nolihgto zenu, bet pahrejos 5 puhrus norehkinaja par 2 rubleem puhra, par gluschi tahdeem pascheem meescheem. Runaju gan stipri pretim, bet tas ne ko nelihdseja, jo ko es, nabaga lauzineeks, kas pirmo reisi sawa muhscha tahda libele nahzis, lai sweschā weeta eesahlu, un ja negribeju meeschus paspehlet, tad fanehmu naudu un brauzu ar skumigu firbi u mahjahn.“

Tē jau tuhliit kas kriht azis. Sinotajs faka, tas pirzejs pee Bahlinu kroga semi sauzees par Laiminu. No tam jafwer, ka winsch pirzeju naw pasinis, ka tas winam swesch bijis. Bet tā tad swescham zilwefam bei naudas wareja tik daudf meeschu pahrdot un tā sinotajs tos sinaja aishwest u Rigu pee kopmana Laimina spihkera? Tebe nu gan buhs japeenem, ka Krauklu krodzneeka puisis pirzeju kreetni pasinis. — Tahlak Krauklu krodzneeka puisis faka, winsch gan esot stipri runajis pretim, bet tas ne ko nelihdsejis, winam bijis jabuht meera, tad par 5 puhreem tikai 2 rublu samaksa, zitadi winsch buhtu meeschos paspehlejis, ko winsch pilsehta sinot darit zc. Tas atkal tā isklaujajs, it ka Riga buhtu kahda Australijas meshā waj Turlds, it ka tur ne buhtu ne polizejas, ne teesu, ne kristigu zilweku un ka tē katrs kopmanis waretu darit waras-darbus, atnemt prezi zc. Kas to tizehs! Un waj tad meeschus lihgtot warbuht lihguma-sihmi, jo zitadi Laimina fga andeles palihgi tatschu nebuhtu sinajuschi, zif jamaksa? Schi sihme tal bija skaidrs peerahbijums, ko wehlat ari pee teesahm wareja isleetat. Tahlak: kad meeschu pahrdewejs to sinaja atwest pee Laimina fga spihkera, tad winsch tatschu gan ar sinaja, kura weeta schis spihkeris ir — tad jau scho kopmani wehlat wareja dabuht? Zeb waj pahrdewejs ari buhtu bijis meera un tikai awijes sehelojees, tad tam tos meeschus kahds pa wisam bei maksas buhtu atnehmis? Tas tal naw tijams, tik mulki zilweku Krauklu krodzneeks nesuhtis u Rigu ar 20 puhreem meeschu. Weidsot, waj meeschus iherot nebuhtu zilweku, leezineeku nebija klast? Tas tatschu gan nenotika nafts laikā?

Ufmanigu lastaju wisi schee apstahkli padara loti schaubigu, waj augschā mineta raksta jese kahda druzina taisnibas, nu tā tad mehs ari jau tuhliit nahloshā „Wahja Weesa“ numurā dabonam sinat, ka Krauklu krodzneeks ar kopmani Laiminu stahmot andeles-konkurenzē un sihwa naida un ka minetais stahstijums tikai u tam isejot, ka Laimina fga laba slawa kluhtu laupita. Ne kas, tik tahtu tā Amerikaneeschi mehs ar sawu andeles-reklami jau esam — kad pretineeku newar pahrspeht tirgochanā, tad kerahs tam pee goda! — Laimina fgs sawa atbilde „M. W.“ 40. numurā peefihmē, ka winsch deemischehl peespehte, pret mineto slawas-laupitaju zelt kriminal-suhdsibu un turklast atfauzees u sawu andeles-palihgu leezibu, kura „M. W.“ tā nodrutata:

Uj to netaino apwainoschannu, kura isjazita tant raksta „Lauzineekeem par eewehroschannu“ „Wahjas Weesa“ 39. numurā, mums, apatschā parafstiteem, tā taisniba un goda-prahts to pagehr, ja-apeezina tā:

Ap septembra mehneschu widu R. krodzneeka puisis atweda u Rigu 20 puhru meeschu, peerahdidams, ka winam pehz lihguma ar muhsu prinzipalu, F. Laimina fgu, par puhru jadabon 3 rub. 10 kap. Pee meeschu fanemschanas israhbijajs, ka 15 puhru bija tahdi, tā nolihgts, bet 5 puhri bija nederigi un, ja daudf, pee majas labibas peeskaitami; tabeht tos pa wisam negribeja nemt pretim un ari ne-isehra, bet minetais puisis luhdja, lai tos nemot pretim, atpaka negribot west un R. krodzneeks winam dewis pilnwari, tos lehtafi pahrdot. Weidsot fahihga par 2 rub. puhra. Schos 5 puhrus pee ziteem meescheem nebuht nepeebehra, bet eebehra waijds. Tik par scheem, tā ari pat teem 5 puhreem winsch pehz nolihguma ristigi dabuja peenahfoscho naudu.

Kā mehs esam dsidejuschi, tad minetais R. krodzneeks ir Laimina fga sihwalais eenaidneeks un minetais raksts tabeht war buht tikai atreebschannahs darbs.

Kopmana F. Laimina fga andeles palihgi: J. Behrsin. G. fon Radafewski. C. Busch.

Tahlak is mineta atbildes-raksta redsams, ka Laimina f. pee to meeschu fanemschanas pats nebuht naw bijis klast un tikai wehlat dabujis sinat, ka tanis 20 puhros 5 puhri bijuschi tik slikti, ka par teem ja daudf tikai 2 rub. wareja maksat.

Schis atgadijums ari muhsu zeem. Isfatajeem derehs par eewehroschannu, zif maj tahdeem naida: jeb reklames-rastteem war tizet. Ka

netaisniba un krahpschana ari andele deefgan noteek, to mehs wist sinam un esam pateizigi par katru klaiju usrahbijumu; bet ja kahds aif peroniska naida krahpschanas-stahstus isdomā un zaur teem sawa tumatā labo slawu grib isnihzinat, tad no tahda zilwefa ar ihgnumu janowehrschahs.

Warschawa. Dreesmitiga eksplosija tē notika 20. septembrē pullsten 4. no rihra un istrauzeja kahdas pilsehtas dakas eedfihwotajus. Satrizinaschana bija tik leeliska, ka daudf weetas faprahguschas logu ruhtis. Nowo-Welnaejas eela bija kahda fabrika leels twaifu karkis puschu sprahdsis. Wifa fabrika tagad esot leela postascha, kura drupu tichupu starpā islaisiti nelaimigo strahdneeku lihki. Keegeli, dsjels-gabali, pat balki ismehtati u wisahm puschem un leela tahlumā, kolus un nantus leela mehra nopostidami. Zaur ko nelaine zehlfuchs, pa wisam nesinams, jo wisi laudis, kureem pee mafchinahm bijis darbs, esot nonahweti.

Mesena. Tē dsihwo daschi politiski nofeedineeki. Kahds no wineem. B—ws, gribeja zaur to ko eeguh, ka usstahjajs saweem lihdsbeedreem par apsuhdjetaju un apmelotaju. Winsch tabeht pahrluhku teesahm stahstija tahdas leetas un tahbus nodomus, kahdi ne kad naw bijuschi, un lai wina stahsteem drihsal tizetu, B—ws paslehpā winu mahjoklōs palaktaitas pasēs. Uj reisi sinams Mesenā eeradahs schandarmi, prokurors un ziti eerehdni, eesahlahs leelas ismeklechanas un pahrlaukschanas un B—wa beedrus, kuri ne tā launa nesinajajs, nosuhtija usturetees zitās pilsehtās, kur dsihwe wehl gruhtata ne tā Mesenā, ja, weenu pat u Rolu, paschos seemelōs. Bet apmelotajam pascham ari wis labi neklahjajs: zeretahs atwabinaichanas winsch nepanahza, bet tizis aishuhtis u Remu. Laudis bijuschi u wina tik pikti, ka teesa zelā tam dewis lihds ihpachus fargus.

Politisks pahrsfats.

M. J. 6. X. Karisch starp Kreewiju un Rihnu, tā daschas awifes dabujuschas sinat, nebuhschot wis nowehrschams. Kara partija dabujuse Bekina pilnigi wirsroku un pagehr, ka Kreewija Kuldschās jantajumā atkahptos wisās punktēs, un ka Kuldscha tiktu Rihnai atdota lihds pehdigai pehdai. Kreewija no sawas puses esot nojuhtijuse Rihnās waldbai sawu pehdigo pagehrejumū, un tā paredsams, Rihneeschu waldbiba to atraidis. Ja tad kahda zita walsis neusnemahs buht par widutaju un Rihneeschus peerunat pee prahtigatas istureschannahs, tad kara pasludinaschana jeb kara eesahlschannahs tuhliit gaidama. Kara pret Rihnu Kreewija no eesahltuma laifam lifs leelako swaru u saweem juhras spehleem. Kreewu flote Rihneeschu uhdenōs ir deefgan stipra. Wina pastahw is kahdeem 27 twaifoneem un wehl kahdeem sehgetu kugeem, kopā ar 235 leelgabaleem (uru pullā 32 mitraljejas). Twaifonu pullā ir diwas brunu fregatas (ar 20 un 26 leelgabaleem) un weena brunu baterija (ar 23 leelgabaleem). Rihneeschu flote pehz kugu un leelgabalū skaita gan ari naw masa. Wina pastahw is 17 leeleem un daudf maseem twaifoneem, kureem kopā 383 leelgabali, bet zaur zatureem Rihneeschu kugi par Kreewu kugeem daudf sliktaki, un winu matroschi daudf mahjaki prot sawu amatu, no wirsneekeem jau nemaj nerunajot. Un tad Rihneescheem gan ir kahdas brunu laibas, bet naw tahdu leelu brunu kugu, kahdi ir Kreewu flote. Rihneeschu sausuma spehki esot wehl maj preelisch kara derigi, ne tā winu flote. Gan Rihna war sadabut kahdu 100,000 wihru leelu kara-spehku, bet schee esot kara-mahltā ne-iglyhtoti un prasti tehmini, kas — ar kahda Anglu ofizeera wahrdreem runajot — pehz pirmā schahweena nemtu sakū-pastalas rolās. Schis pats ofizeetis bijis isredjets par Rihnās kara-spehla wirswadoni, bet tik to tas gif ne gif eepafnees ar teem waroneem, ar kureem Rihna Kreewus grib uswaret, tad tas par tahdu godu pateizees un tuhbal bewees atpaka u Angliju. — tā sinams, leelwalschu flote saweenojajs ispildit Berlinēs spreedumu Melnkalnes robeschu deht. Sarinaschana ar Turku waldbibu pee tam israhbijajs, ka tā nopeetni ne kad naw domajus, leelwalschu prahtu zeenit un Dulzinu (pilschu Albanijā) Melnkalnei atdot. Wifu laiku Turki mainu stahma u Albanijas fabeedribu, wehlat israhbijajs, ka schi fabeedriba pahadm ar Turku waldbibas siu un kad leelwalschis beidsot spehra nopeetnus fokus, tad Turku waldbiba mehginaja leetu sawet, bet tad ir tas ne-isdewahs, tad wina sahla runat no netaisnibas, kas winai noteefot zc. Zeeta palifa alasch jo nopeetnata un Konstantinopoli iszehlahs bailes, kad leelwalschis draudeja

